

5 Δεκεμβρίου, 1996.

[ΠΙΚΗΣ, Π., ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ,
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΚΑΛΛΗΣ Δ/στές]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 146, 28, 29 ΚΑΙ 6 ΤΟΥ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ,

DIAS UNITED PUBLISHING CO. LTD,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Προσφυγή Αρ. 870/91).

-
- Συνταγματικός έλεγχος — Συνταγματικότητα νόμων — Δεν εξετάζεται ως αυτοτελές ζήτημα, αλλά παρεμπιπτόντως εφόσον συναρτάται με το κύρος απόφασης, πράξης ή παράλειψης οργάνου αρχής ή προσώπου που ασκεί εκτελεστική ή διοικητική λειτουργία που εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος — Η εξέταση της συνταγματικότητας του περί Λαχείων (Τροποποιητικού Νόμου) του 1986 (Ν. 71/86) δεν κρίθηκε αναγκαία, με βάση την πιο πάνω αρχή.* 5
- Εκδίκαση προσφυγής από την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου — Διεξάγεται όταν εγείρονται σοβαρά συνταγματικά θέματα τα οποία χρήζουν τελεσίδικης απόφασης από την Ολομέλεια.* 10
- Διοικητικό Δίκαιο — Έννομο συμφέρον — Προϋπόθεση για άσκηση προσφυγής — Σύνταγμα, Άρθρο 146.2 — Το έννομο συμφέρον δεν πρέπει να υπάρχει μόνο κατά το χρόνο άσκησης της προσφυγής αλλά και κατά το χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης.* 15
- Δικονομία — Καταχώρηση προσφυγής — Προθεσμία 75 ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή σε περίπτωση μη δημοσίευσης, από την ημέρα που η πράξη περιήλθε στη γνώση του προσφεύγοντος.* 20
- Συνταγματικό Δίκαιο — Εξουσία του Δικαστηρίου για προσαρμογή προς το Σύνταγμα των νόμων που ίσχυαν κατά την έναρξη της*

ισχύος του Συντάγματος — Σύνταγμα, Άρθρο 188.

5 Ο Υπουργός Οικονομικών απέρριψε αίτημα των αιτητών ιδιο-
κτητών του Ραδιοφωνικού Σταθμού Ράδιο Πρώτο, για απόκτηση
άδειας οργάνωσης και λειτουργίας λαχείου. Οι αιτητές ζήτησαν δή-
λωση του Δικαστηρίου, ότι ήταν άκυρη η απόφαση με την οποία εί-
χε παραχωρηθεί άδεια για τη λειτουργία λαχείου στο Ρ.Ι.Κ. και επί-
σης ότι άκυρη ήταν και η απόφαση για απόρριψη του αιτήματός
10 τους. Επιπρόσθετα ζήτησαν να κηρυχθεί ως αντισυνταγματικός ο
Ν. 71/86, λόγω παραβίασης της αρχής της ισότητας που κατοχυρώ-
νεται από το Σύνταγμα.

15 Η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου απέρριψε την προ-
σφυγή για τους πιο κάτω λόγους:

20 Η προσφυγή δεν καταχωρήθηκε εντός της νενομισμένης προθε-
σμίας των 75 ημερών. Όπως προκύπτει από την επιστολή τους με
ημερομηνία 28.1.1991 (η οποία περιείχε το αίτημά τους), οι αιτητές
γνώριζαν το γεγονός της χορήγησης άδειας στο Ρ.Ι.Κ. Η προσφυγή
τους καταχωρήθηκε στις 11.9.1991 και ως εκ τούτου ήταν εκπρόθε-
25 σμη. Αλλά και στην περίπτωση που η προσφυγή ασκείτο εμπροθέ-
σμως, οι αιτητές δεν ενομιμοποιούντο να προσβάλουν την επίδικη
απόφαση λόγω του ότι δεν είχαν "ίδιο ενεστώς έννομο συμφέρον το
οποίο προσεβλήθη ευθέως διά της αποφάσεως", όπως προνοείται
30 ρητά στο Άρθρο 146.2 του Συντάγματος, αφού οι ίδιοι δεν είχαν
άδεια λειτουργίας ραδιοσταθμού κατά το χρόνο της χορήγησης της
άδειας στο Ρ.Ι.Κ.

30 Η πιθανή διαπίστωση πως κατά παράβαση της αρχής της ισότη-
τας θεσπίστηκε ο Νόμος 71/86, θα ήταν άσχετη αναφορικά με την
δικεδίκηση από τους αιτητές άδειας διεξαγωγής λαχείου.

35 Για να ήταν δυνατή η χορήγηση της αιτούμενης άδειας, θα έπρε-
πε να υπάρξει προς τούτο νομοθετική διάταξη. Η ανυπαρξία τέτοι-
ας διάταξης, δεν μπορεί να αναπληρωθεί με δικαστική απόφαση,
γιατί τότε ο συνταγματικός έλεγχος θα μετατρέποταν σε μέσο ανα-
μόρφωσης ή συμπλήρωσης της νομοθεσίας. Το Ανώτατο Δικαστή-
ριο όπως και κάθε Δικαστήριο της Δημοκρατίας έχει εξουσία προ-
σαρμογής προς το Σύνταγμα, μόνο των νόμων που ίσχυαν κατά την
40 ημερομηνία έναρξης της ισχύος του Συντάγματος.

Όπως έχει νομολογιακά καθιερωθεί, ο έλεγχος της συνταγματικό-
τητας νόμου, εξετάζεται από το Ανώτατο Δικαστήριο μόνο όταν αυτό
είναι αναγκαίο για την επίλυση του επιδικίου θέματος. Εν όψει της

απουσίας επίλυσης επιδίκου θέματος στην παρούσα υπόθεση, η άσκηση ελέγχου της συνταγματικότητας του Ν. 71/86 δεν κρίνεται αναγκαία.

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.
Η απόφαση με την οποία απορρίφθηκε
το αίτημα τα ν αιτητών επικυρώνεται. 5

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Μενελάου και Άλλοι v. Κυπριακής Δημοκρατίας, Υπόθ. Αρ. 1002/90 κ.ά., ημερομηνίας 30.9.96, 10

Paraxenofontos and Others v. Republic (1982) 3 C.L.R. 1037.

Προσφυγή. 15

Προσφυγή με την οποία οι αιτητές προσέβαλαν και ζήτησαν την ακύρωση α) της απόφασης των καθ' ων η αίτηση για παραχώρηση άδειας στους Ρ.Ι.Κ. για την οργάνωση και λειτουργία λαχείου β) της απόφασης των καθ' ων για απόρριψη αιτήματος για χορήγηση σ' αυτούς παρόμοιας άδειας και γ) δήλωση ότι ο Νόμος 71/86 είναι άκυρος και αντισυνταγματικός. 20

Ε. Δ. Συλλούρης, για τους Αιτητές. 25

Α. Μαμπουρίδης, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Π. Πολυβίου, για το Ενδιαφερόμενο μέρος. 30

ΠΙΚΗΣ, Π.: Την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Κωνσταντινίδης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ.: Τηρουμένων των ρητά προβλεπόμενων εξαιρέσεων, το άρθρο 10 του περί Λαχείων Νόμου Κεφ. 74 καθιστά τη διεξαγωγή λαχείων παράνομη. Και το άρθρο 11 προβλέπει συναφώς σειρά αδικημάτων. Το άρθρο 15 του Νόμου αναφέρεται σε λαχεία ως προς τα οποία δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του Νόμου. Με τον περί Λαχείων (Τροποποιητικό) Νόμο του 1986 (Ν. 71/86) προστέθηκε σ' αυτά και "λαχείον οργανούμενον και διεξαγόμενον υπό ή διά λογαριασμόν του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου εντός των πλαισίων οιασδήποτε ραδιοφωνικής ή τηλεοπτικής εκπομπής, κατόπιν προηγουμένης άδειας του Υπουργού Οικονομικών ...". 40

Οι αιτητές είναι οι ιδιοκτήτες του Ραδιοφωνικού Σταθμού Ράδιο Πρώτο στον οποίο, όπως αναφέρουν, στις 28 Ιουλίου 1990 παραχωρήθηκε άδεια λειτουργίας σύμφωνα με το άρθρο 23(1) του περί Ραδιοφωνικών Σταθμών Νόμου του 1990 (Ν. 120/90). Με αίτημά τους προς τον Υπουργό Οικονομικών που υποβλήθηκε στις 28 Ιανουαρίου 1991, ζήτησαν άδεια για την οργάνωση και λειτουργία λαχείου. Μεταξύ άλλων, όπως εξηγούν, “για την αντιμετώπιση της οικονομικής κατάστασης που δημιουργήθηκε από τον συνεχιζόμενο και επιδεινούμενο αθέμιτο ανταγωνισμό του ΡΙΚ” στον οποίο, σύμφωνα με την επιστολή τους, “παρόμοια άδεια έχει παραχωρηθεί από χρόνια”. Το αίτημά τους απερρίφθη επειδή, όπως τους πληροφορήσε ο Υπουργός Οικονομικών με την επιστολή του ημερομηνίας 4 Ιουλίου 1991, “ο Περί Λαχείων Νόμος δεν μου παραχωρεί εξουσία να χορηγώ άδεια Λαχείου της μορφής που ζητάτε”.

Αναλάβαμε την απ’ ευθείας εκδίκαση της προσφυγής που άσκησαν οι αιτητές αφού, μετά από κοινή εισήγηση των διαδίκων, ο συνάδελφός μας ενώπιον του οποίου τέθηκε, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 11 του περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλοι Διατάξεις) Νόμου του 1964 (Ν. 33/64), έκρινε πως εγείρεται σοβαρό συνταγματικό θέμα το οποίο θα ήταν ενδεδειγμένο να αποφασιστεί τελεσίδικα από την Ολομέλεια. Και ακριβώς, συνιστά τη βάση των ισχυρισμών των αιτητών η άποψή τους πως ο Ν. 71/86 είναι αντισυνταγματικός. Όπως υποστηρίζουν, παραβιάζει την αρχή της ισότητας όπως την καθιερώνει το Άρθρο 28 του Συντάγματος αφού “δίδει επιλεκτικά μόνον εις το ΡΙΚ το δικαίωμα να οργανώνη και διεξάγη λαχείον και σε κανένα άλλο ραδιοσταθμόν”.

Συγκεκριμενοποιήθηκαν στην προσφυγή τρία αιτήματα. Τα δυο αναφέρονται στις αποφάσεις του Υπουργείου Οικονομικών, πρώτα για την παραχώρηση άδειας στο ΡΙΚ και μετά για την απόρριψη του αιτήματος που είχαν υποβάλει οι αιτητές. Επιδιώκονται δηλώσεις πως είναι και οι δυο άκυρες. Το τρίτο αναφέρεται στον ίδιο το Νόμο 71/86. Επιζητείται, ως ξεχωριστή θεραπεία, δήλωση πως “είναι άκυρος και αντισυνταγματικός”. Το τρίτο αίτημα είναι εξ’ ορισμού απαράδεκτο. Μόνο αποφάσεις, πράξεις ή παραλείψεις “οργάνου, αρχής ή προσώπου ασκούντων εκτελεστικήν ή διοικητικήν λειτουργίαν” εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος. Σ’ αυτό το δικαιοδοτικό πλαίσιο, η συνταγματικότητα νόμου εξετάζεται όχι ως αυτοτελές ζήτημα αλλά παρεμπιπτόντως, εφόσον συναρτάται προς αυτήν το κύρος τέτοιας απόφασης, πράξης ή παράλειψης που συνιστά το αντικείμενο της προσφυγής.

Εγείρεται όμως ζήτημα δημόσιας τάξης σε σχέση και με το δεύτερο από τα αιτήματα. Οι αιτητές προσβάλλουν το κύρος απόφασης που εκδόθηκε πριν από χρόνια (στις 9 Ιουλίου 1986 όπως αναφέρουν οι καθ' ων η αίτηση) ενώ κατά το άρθρο 146.3 του Συντάγματος “η προσφυγή ασκείται εντός εβδομήκοντα πέντε ημερών από της ημέρας της δημοσιεύσεως της αποφάσεως ή εν περιπτώσει μή δημοσιεύσεως από της ημέρας καθ’ ην η πράξις ... περιήλθεν εις γνώσιν του προσφεύγοντος”.

Ο Β. Σκουρής, στη μελέτη του η Άσκηση Αιτήσεων Ακυρώσεως από Τρίτους που είναι δημοσιευμένη στο Τόμο Τιμητικό του Συμβουλίου της Επικρατείας 1929 - 1979, Τόμος 1, σελ. 371 κ. επ. ενδιατριβεί στο θέμα της χρονικής στιγμής κατά την οποία αρχίζει η αποκλειστική προθεσμία (εκεί των 60 ημερών) μέσα στην οποία είναι δυνατό να ασκηθεί προσφυγή. Ιδιαίτερα όταν η διοικητική πράξις δε δημοσιεύεται και, ακόμη, δεν κοινοποιείται στον τρίτο αφού δεν αφορά σ’ αυτόν. Με αναφορά στη σταθερή πάνω στο θέμα νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας εξηγείται πως σ’ αυτή την περίπτωση, ως εναρκτήριο σημείο αναπόφευκτα θεωρείται ο χρόνος κατά τον οποίο ο προσφεύγων, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, έλαβε γνώση της προσβαλλόμενης πράξης. Με αποτέλεσμα την αναγνώριση της δυνατότητας άσκησης προσφυγής από τρίτους, σε χρόνο απροσδιόριστο, ενδεχομένως και κατά έτη απομακρυσμένο από την ημερομηνία έκδοσης της διοικητικής πράξης.

Ο συγγραφέας διεισδύει στο πρόβλημα από αυτή τη μή ικανοποιητική, όπως εισηγείται, ρύθμιση που καθιστά τη νομική κατάσταση του διοικουμένου υπέρ του οποίου εξεδόθη η προσβαλλόμενη πράξις επισφαλής, αλλά δεν θα επεκταθούμε σ’ αυτά. Εδώ οι αιτητές, όπως προκύπτει τουλάχιστον από την επιστολή τους ημερομηνίας 28 Ιανουαρίου 1991 γνώριζαν έκτοτε το γεγονός της χορήγησης άδειας στο ΡΙΚ. Η προσφυγή καταχωρίστηκε στις 11 Σεπτεμβρίου 1991 και, συνεπώς, εκπροθέσμως προσβάλλουν αυτή τη διοικητική πράξι.

Η αντίληψη των αιτητών πως η προθεσμία άρχισε τη στιγμή της απόρριψης του αιτήματός τους γιατί τότε ήταν που απέκτησαν έννομο συμφέρον για την προσβολή της χορήγησης άδειας στο ΡΙΚ, δεν είναι ορθή. Πρώτα απ’ όλα, εφόσον η ευμενής μεταχείριση που εκδηλώνεται με την χορήγηση άδειας πλήττει αφ’ εαυτής έννομο συμφέρον υπάρχοντος “ανταγωνιστή”, αυτός δικαιούται να προσφύγει για να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της, ανεξάρτητα από το πώς στο μέλλον θα αντιμετωπιστεί δικό του αίτημα για εξασφάλιση όμοιας άδειας. Ούτε το περιεχόμενο ούτε η δυνατότητα προσβολής

αυτοτελούς διοικητικής πράξης διαμορφώνεται ανάλογα με το ποιά θα είναι η μελλοντική διοικητική δράση. Σε κάθε περίπτωση αναζητείται το έννομο συμφέρον που εκείνη πλήττει, ως θέμα δε ουσίας, όπου η αναθεώρηση είναι επιτρεπτή, η νομιμότητά της κρίνεται με γνώμονα το νομικό και πραγματικό καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο της έκδοσής της. Η εισήγηση των αιτητών συγχέει διοικητικές πράξεις αυτοτελείς και ξεχωριστές τη μια από την άλλη και εισάγει δείκτη έναρξης της προθεσμίας άγνωστο στο Σύνταγμα. Ήταν μια διοικητική πράξη η χορήγηση άδειας στο ΡΙΚ και άλλη η απόρριψη του δικού τους αιτήματος. Η προθεσμία μέσα στην οποία θα μπορούσε να προσβληθεί η κάθε μια δεν μπορεί παρά να καθοριστεί πάνω στη βάση των εναρκτήριων σημείων που καθορίζει το Σύνταγμα, όπως αυτά ισχύουν για την κάθε μια από αυτές.

Αν η απόφαση για χορήγηση άδειας στο ΡΙΚ είχε πλήξει έννομο συμφέρον των αιτητών, η προσφυγή θα ήταν παραδεκτή μόνο αν ασκείτο μέσα σε 75 μέρες από την ημερομηνία που προσδιορίσαμε. Χρησιμοποιούμε υποθετικό λόγο, γιατί και αν ακόμα οι αιτητές ασκούσαν την προσφυγή τους εμπροθέσμως, θα προέκυπτε το ζήτημα που εγείρουν οι καθ' ων η αίτηση και το ενδιαφερόμενο πρόσωπο ως προς την καθόλου νομιμοποίησή τους. Το Άρθρο 146.2 του Συντάγματος θέτει ως προϋπόθεση για την άσκηση προσφυγής την ύπαρξη ίδιου ενεστώτος εννόμου συμφέροντος το οποίο "προσεβλήθη ευθέως διά της αποφάσεως ..." και οι αιτητές δεν είχαν άδεια λειτουργίας ραδιοσταθμού κατά το χρόνο της χορήγησης της άδειας στο ΡΙΚ. (βλ. την απόφαση της Ολομέλειας στην υπόθεση *Αθανάσιος Μενελάου και Άλλοι v. Κυπριακής Δημοκρατίας* Προσφυγή 1002/90 και άλλες - 30.9.96). Ισχύουν τα ίδια και στην Ελλάδα και σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. Σπηλιωτόπουλος - Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου - έκτη έκδοση σελ. 438 §457), αποτελεί προϋπόθεση νομιμοποίησης ή ύπαρξη εννόμου συμφέροντος όχι μόνο κατά το χρόνο της άσκησης της προσφυγής αλλά και κατά το χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης. Είναι συναφώς χαρακτηριστική η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας στην υπόθεση 2040/63 σύμφωνα με την οποία

"απαραδέκτως ασκείται αίτησις ακυρώσεως υπό σωματίου μη υφισταμένου κατά την έκδοσιν τής δι' αυτής προσβαλλομένης πράξεως, αλλ' αποκτήσαντος νομικήν προσωπικότητα μετά ταύτα". (βλ. Ευρετήριο Νομολογίας 1961-1970, Τόμος 1ος, Α-Δ αρ. 2323, σελ. 195).

Επίσης η απόφαση στην υπόθεση 1823/56 σύμφωνα με την οποία το έννομο συμφέρον πρέπει να ερείδεται

“επί υπαρχούσης ήδη, καθ’ ον χρόνον εκδίδεται η προσβαλλομένη πράξις εννόμου καταστάσεως του αιτούντος και να υφίσταται ούτος βλάβην εκ της πράξεως ταύτης” (βλ. Συμπλήρωμα Νομολογίας 1953-1960 Τόμος 1, σελ. 136 αρ. 1017. Σχετική είναι επίσης και η υπόθεση 1433/56 στον αρ. 1018).

5

Το αίτημα για την κήρυξη ως άκυρης της απόρριψης του αιτήματος των αιτητών στηρίχτηκε, όπως σημειώσαμε, στην άποψή τους πως ο Νόμος, κατά παράβαση της αρχής της ισότητας που κατοχυρώνει το Σύνταγμα, κάλυψε μόνο το ΡΙΚ. Οι καθ’ ων η αίτηση και το ενδιαφερόμενο πρόσωπο υποστήριξαν πως η διάκριση υπέρ του ΡΙΚ δεν ήταν αυθαίρετη. Με αναφορά κυρίως στον περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Νόμο Κεφ. 300Α που το καθιερώνει και στον μή κερδοσκοπικό του χαρακτήρα, εισηγήθηκαν πως ήταν εύλογη και συνεπώς δε συνιστούσε παραβίαση της αρχής της ισότητας.

10

15

Ανακύπτει όμως άλλο θεμελιακό ερώτημα που άπτεται, και αυτό, της δικαιοδοσίας μας. Όπως επισημαίνει ο Π. Δαγτόγλου στο Δικονομικό Δίκαιο σελ. 98, παράγρ. 127 (βλ. και Ατομικά Δικαιώματα του ίδιου σελ. 1040) ο Δικαστής

20

“δεν δικαιούται να διορθώνει τις οσοδήποτε αυθαίρετες παραλείψεις του νομοθέτη, νομοθετώντας αντ’ αυτού...”, ο δε “έλεγχος της συνταγματικότητας πληροφορεί τον δικαστή, αν πρέπει να εφαρμόσει ή όχι την επίμαχη νομοθετική διάταξη στις περιπτώσεις που προβλέπει αυτή, δεν μπορεί όμως μέσω της αρχής της ισότητας, να μετατραπεί σε μέθοδο διευρύνσεως του πεδίου ισχύος του νόμου σε περιοχές άσχετες με τη βούληση του νομοθέτη ή και ρητώς επιφυλαγμένες από το Σύνταγμα στη νομοθετική εξουσία”.

25

30

Και αυτά κατά το σχολιασμό απόφασης του Συμβουλίου Επικρατείας σε σχέση με αίτηση ακυρώσεως το θέμα της οποίας δε διαφέρει από αυτό της παρούσας. Μεταφέρουμε τη σύνοψη της απόφασης από την ίδια σελίδα του πιο πάνω συγγράμματος:

35

“Το Συμβούλιο της Επικρατείας είχε να κρίνει μια αίτηση ακυρώσεως της αγνήσεως της διοικήσεως να μεταγράψει από αλλοδαπό σε ημεδαπό πανεπιστήμιο φοιτητή πατέρα παιδιού κάτω των δώδεκα ετών, με το επιχείρημα παραβάσεως της αρχής της ισότητας, γιατί ο νόμος προβλέπει μεν τη μεταγραφή των αντίστοιχων μητέρων, αλλά όχι των πατέρων. Το Συμβούλιο της Επικρατείας δέχθηκε σωστά, ότι “η παράβαση της αρχής της ισότητας των δύο φύλων, η οποία πράγματι υπάρχει, μπο-

40

ρεί να οδηγήσει στη μη εφαρμογή της πιο πάνω διατάξεως, όχι όμως και στην υπαγωγή σ' αυτήν και φοιτητών πατέρων, γιατί κάτι τέτοιο αποτελεί ανεπίτρεπτη επέμβαση δικαστή στα έργα της νομοθετικής εξουσίας".

5

Ο συγγραφέας αναφέρεται και σε αντίθετη νομολογία, κατά της οποίας και ασκεί, όπως και άλλοι σύμφωνα με το σύγγραμμα, κριτική. Έχουμε συναφώς υπόψη μας και την απόφαση του δικαστή, όπως ήταν τότε, Δ. Στυλιανίδη στην υπόθεση *Papaxenofontos and Others v. Republic* (1982) 3 C.L.R. 1037, στην οποία κρίθηκε ότι εφόσον ο Νόμος απέβλεπε στη δημιουργία συνολικού σχεδίου σύνταξης προς κάλυψη όλων των υπαλλήλων που βρίσκονταν στην ίδια θέση, η κατά παράβαση της αρχής της ισότητας εξαιρέση των αιτητών δεν έπρεπε να επιδράσει στο δικαίωμά τους για από-
10 λαιυση των ωφελημάτων που προβλέφθηκαν για τους υπόλοιπους συναδέλφους τους, με τους οποίους βρίσκονταν στην ίδια θέση. Και εφόσον οι αντισυνταγματικές διατάξεις μπορούσαν να δια-
15 χωριστούν από τον υπόλοιπο νόμο και να αποβληθούν χωρίς επηρεασμό του γενικού νομοθετικού σχεδίου, η απόφαση με την οποία
20 δεν εγκρίθηκε η ένταξη των αιτητών στο σχέδιο, ακυρώθηκε.

Δεν είναι ο σκοπός του Κεφ. 74 η εισαγωγή μηχανισμού για την έκδοση αδειών διεξαγωγής λαχείων και η δι' αυτής κτήση τέτοιου γενικού δικαιώματος. Αποβλέπει στην ποινικοποίηση της διεξαγωγής
25 όσων λαχείων δεν εξαιρούνται από τις διατάξεις του και, βέβαια, δε συζητούμε εδώ την όποια ποινική ευθύνη από την παράβαση των διατάξεών του. Η πιθανή διαπίστωση πως κατά παράβαση της αρχής της ισότητας θεσπίστηκε ο Νόμος 71/86, θα ήταν στοιχείο
30 αδιάφορο σε ό,τι αφορά στη διεκδίκηση από τους αιτητές άδειας διεξαγωγής λαχείου.

Για να ήταν δυνατή η χορήγηση τέτοιας άδειας χρειαζόταν θετική προς τούτο νομοθετική διάταξη. Η ανυπαρξία της δεν μπορεί να αναπληρωθεί με δικαστική απόφαση, γιατί σε τέτοια περίπτωση ο
35 συνταγματικός έλεγχος που ασκεί το Ανώτατο Δικαστήριο θα μετατρέπεται σε μέσο αναμόρφωσης ή συμπλήρωσης της νομοθεσίας. Η κήρυξη νόμου ως αντισυνταγματικού στο πλαίσιο της άσκησης της δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 146 του Συντάγματος, επάγεται τη μη εφαρμογή του στην περίπτωση και, συνακολούθως, την ακύρωση της πράξης που εκδόθηκε δυνάμει
40 των διατάξεών του. Δε θα ήταν δυνατό δια της κρίσεως του Ανωτάτου Δικαστηρίου πως ο Νόμος είναι αντισυνταγματικός, να προστεθούν στο Νόμο πρόνοιες που δεν θέλησε ο Νομοθέτης. Το Ανώτατο Δικαστήριο αλλά και κάθε Δικαστήριο της Δημοκρατίας, έχει

εξουσία προσαρμογής προς το Σύνταγμα μόνο των Νόμων που ίσχυαν κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του Συντάγματος (βλ. Άρθρο 188 του Συντάγματος) και όχι Νόμων που θεσπίζονται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, στο πλαίσιο πλέον του συστήματος της διάκρισης των εξουσιών που καθιερώνει το Σύνταγμα. 5

Συνεπώς, αφού δε θα ήταν δυνατό, και εφόσον κρινόταν ότι ο Νόμος ήταν αντισυνταγματικός, να επιτύχει η προσφυγή, δε δικαιολογείται να ασκήσουμε συνταγματικό έλεγχο. Τέτοιο εγχείρημα θα ήταν ακαδημαϊκό και δε θα ήταν εναρμονισμένο προς τη πάγια νομολογία μας σύμφωνα με την οποία το Ανώτατο Δικαστήριο ελέγχει την αντισυνταγματικότητα νόμου μόνο όταν αυτό είναι αναγκαίο για την επίλυση του επίδικου θέματος. Αναφέρεται στο θέμα και ο Π. Δαγτόγλου στο Δικονομικό Δίκαιο (ανωτέρω), και νομίζουμε πως μπορούμε να καταλήξουμε με την παράθεση του σχετικού αποσπάσματος από τη σελίδα 99: 10

“Ένατη θεμελιώδης πρόταση είναι ότι ο δικαστικός έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων γίνεται μόνο, αν η αποδοχή της αντισυνταγματικότητας θα οδηγούσε στην αποδοχή του αιτήματος του ένδικου βοηθήματος. Αλλιώς απορρίπτεται ως αλυσιτελής. Ο λόγος αυτού του περιορισμού είναι ότι τα δικαστήρια δεν χορηγούν γνωμοδοτήσεις, αλλά επιλύουν διαφορές. Δεν ασχολούνται επομένως με ζητήματα που δεν οδηγούν στην επίλυση της εκάστοτε κρινόμενης διαφοράς. Κατά συνέπεια, αν η τυχόν διαπίστωση της αντισυνταγματικότητας της επίμαχης διατάξεως, δε θα μπορούσε να θεμελιώσει αποδοχή του αιτήματος του ένδικου βοηθήματος, το δικαστήριο δε χρειάζεται και επομένως δεν πρέπει να προχωρήσει στον έλεγχο συνταγματικότητας της επίμαχης νομοθετικής διατάξεως.” 20 25 30

Για τους πιο πάνω λόγους η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα. Η απόφαση με την οποία απορρίφθηκε το αίτημα των αιτητών επικυρώνεται.

*Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.
Η απόφαση με την οποία απορρίφθηκε
το αίτημα των αιτητών επικυρώνεται.*